

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2023/383**z dnia 16 lutego 2023 r.****zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2870/2000 ustanawiające wspólnotowe metody referencyjne dla analizy napojów spirytusowych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2009/92 określające wspólnotowe metody analiz alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego, wykorzystywanego w produkcji napojów spirytusowych, win aromatyzowanych, aromatyzowanych napojów winopochodnych oraz aromatyzowanych koktajli winopodobnych**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/787 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji i etykietowania napojów spirytusowych, stosowania nazw napojów spirytusowych w prezentacji i etykietowaniu innych środków spożywczych, ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, wykorzystywania alkoholu etylowego i destylatów pochodzenia rolniczego w napojach alkoholowych, a także uchylające rozporządzenie (WE) nr 110/2008 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 20 akapit pierwszy lit. d),

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Definicja oraz wymogi dotyczące alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego określone w art. 5 rozporządzenia (UE) 2019/787 zostały zmienione między innymi rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2022/1303 ⁽²⁾ w celu dostosowania maksymalnego limitu niektórych pozostałości do parametrów technicznych stosowanych obecnie przez branżę i większość laboratoriów analitycznych.
- (2) W tym kontekście uznaje się, że należy zmienić rozporządzenie Komisji (WE) nr 2870/2000 ⁽³⁾ w celu rozszerzenia metod referencyjnych określonych w załączniku do tego rozporządzenia o analizę alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego.
- (3) Objętościową zawartość alkoholu w alkoholu etylowym pochodzenia rolniczego należy ustalać na podstawie metody referencyjnej określonej w rozdziale I załącznika do rozporządzenia (WE) nr 2870/2000, ponieważ jest to ustalona metoda stosowana obecnie do analizy napojów spirytusowych. W tym celu należy ustanowić, że alkohol etylowy pochodzenia rolniczego powinien być uznawany za destylat, którego objętościowa zawartość alkoholu ma być mierzona bezpośrednio, a nie po destylacji. Niemniej jednak z uwagi na fakt, że densymetry automatyczne podają niejednoznaczny wynik w przypadku, gdy wstrzyknięty alkohol nie jest klarowny, należy ustanowić, że próbka powinna być w takim przypadku destylowana.
- (4) W celu ustalenia pochodzenia alkoholu etylowego, w szczególności faktu, że został on uzyskany z produktów wymienionych w załączniku I do Traktatu, należy przywrócić nieaktualną obecnie metodę 13 określoną w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 625/2003 ⁽⁴⁾, mającą na celu określenie zawartości izotopu węgla ¹⁴C w alkoholu etylowym, umożliwiając odróżnienie alkoholu syntetycznego od alkoholu fermentacyjnego.
- (5) Pomiar octanu etylu, aldehydu octowego, wyższych alkoholi i metanolu w alkoholu etylowym pochodzenia rolniczego powinien opierać się na metodach referencyjnych określonych w rozdziale III pkt III.2 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 2870/2000, ponieważ są to ustalone metody stosowane obecnie do analizy szeregu napojów spirytusowych.

⁽¹⁾ Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1303 z dnia 25 kwietnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/787 w odniesieniu do definicji i wymogów dotyczących alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 197 z 26.7.2022, s. 71).

⁽³⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2870/2000 z dnia 19 grudnia 2000 r. ustanawiające wspólnotowe metody referencyjne dla analizy napojów spirytusowych (Dz.U. L 333 z 29.12.2000, s. 20).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 625/2003 z dnia 2 kwietnia 2003 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1623/2000 ustanawiające szczególne zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1493/1999 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina w odniesieniu do mechanizmów rynkowych (Dz.U. L 90 z 8.4.2003, s. 4).

- (6) W odniesieniu do furfuralu metoda referencyjna pomiaru powinna opierać się na ustalonej metodzie przewidzianej do analizy furfuralu w napojach spirytusowych, czyli metodzie chromatografii cieczowej związków występujących w drewnie określonej w rozdziale X załącznika do rozporządzenia (WE) nr 2870/2000.
- (7) Ponieważ istnieje różnica w zawartości alkoholu między alkoholem etylowym pochodzenia rolniczego a napojami spirytusowymi, dla których istnieją referencyjne metody analizy określone w załączniku do rozporządzenia (WE) nr 2870/2000, oraz biorąc pod uwagę, że przewidywane stężenia substancji lotnych (estrów, aldehydów, wyższych alkoholi) w przypadku alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego są znacznie niższe niż w przypadku niektórych napojów spirytusowych, należy określić niewielkie dostosowania tych metod w celu uwzględnienia wspomnianych różnic.
- (8) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 2870/2000.
- (9) Rozporządzenie Komisji (EWG) nr 2009/92 ⁽⁵⁾ odnosi się do analizy alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego. Od czasu jego przyjęcia przepisy dotyczące tych metod analizy zmieniły się wskutek uchylecia rozporządzenia Komisji (EWG) nr 1238/92 ⁽⁶⁾ dotyczącego analizy alkoholu neutralnego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1623/2000 ⁽⁷⁾, jak również wskutek przyjęcia definicji oraz wymogów dotyczących alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego w art. 5 rozporządzenia (UE) 2019/787. W związku z tym rozporządzenie (EWG) nr 2009/92 jest nieaktualne.
- (10) W celu zachowania jasności i pewności prawa należy uchylić rozporządzenie (EWG) nr 2009/92.
- (11) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu ds. Napojów Spirytusowych,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Zmiany w rozporządzeniu (WE) nr 2870/2000

W rozporządzeniu (WE) nr 2870/2000 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Artykuł 1a

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego zgodnie z definicją w art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/787 ^(*).
2. Unijne referencyjne metody analizy alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego określono w załączniku do niniejszego rozporządzenia.
3. Do celów niniejszego rozporządzenia alkohol etylowy pochodzenia rolniczego uważa się za destylat, którego objętościowa zawartość alkoholu jest mierzona bezpośrednio zgodnie z załącznikiem rozdział I dodatek II.

Jeżeli próbka alkoholu nie jest klarowna lub widoczne są w niej cząstki stałe, próbka jest destylowana.

4. W celu oznaczenia substancji lotnych wymagana jest kalibracja z roztworem wzorcowym C przygotowanym w etanolu absolutnym w celu osiągnięcia odpowiedniego dopasowania matrycowego próbek i roztworów wzorcowych zgodnie z rozdziałem III.2 załącznika.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Komisji (EWG) 2009/92 z dnia 20 lipca 1992 r. określające wspólnotowe metody analiz alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego, wykorzystywanego w produkcji napojów spirytusowych, win aromatyzowanych, win aromatyzowanych napojów winopodobnych oraz aromatyzowanych koktajli winopodobnych (Dz.U. L 203 z 21.7.1992, s. 10).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Komisji (EWG) nr 1238/92 z dnia 8 maja 1992 r. ustanawiające metody wspólnotowe stosowane w sektorze wina do analizy alkoholu neutralnego (Dz.U. L 130 z 15.5.1992, s. 13).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1623/2000 z dnia 25 lipca 2000 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia (WE) nr 1493/1999 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina w odniesieniu do mechanizmów rynkowych (Dz.U. L 194 z 31.7.2000, s. 45).

5. W celu określenia furfuralu, jak określono w rozdziale X załącznika, alkohol etylowy pochodzenia rolniczego rozcieńcza się o połowę przez dodanie wody w taki sposób, aby podwoić jego początkową objętość i osiągnąć objętościową zawartość alkoholu zgodną z roztworami kalibracyjnymi. Wyniki analizy furfuralu przelicza się na gramy na hektolitr alkoholu 100 % obj. zgodnie ze wzorem „Stężenie furfuralu w gramach na hektolitr alkoholu 100 % obj. = stężenie furfuralu w mg/l x 10/objętościowa zawartość alkoholu (% obj.)”, gdzie objętościowa zawartość alkoholu (% obj.) jest zawartością alkoholu w mierzonej próbce zgodnie z rozdziałem I załącznika.

6. Do oznaczania zawartości izotopu węgla ^{14}C w alkoholu etylowym stosuje się metodę określoną w rozdziale XI załącznika.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/787 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji i etykietowania napojów spirytusowych, stosowania nazw napojów spirytusowych w prezentacji i etykietowaniu innych środków spożywczych, ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, wykonywania alkoholu etylowego i destylatów pochodzenia rolniczego w napojach alkoholowych, a także uchylające rozporządzenie (WE) nr 110/2008 (Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 1).”;

2) w załączniku wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2

Uchylenie rozporządzenia (EWG) nr 2009/92

Rozporządzenie (EWG) nr 2009/92 traci moc.

Artykuł 3

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 16 lutego 2023 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN

ZAŁĄCZNIK

W załączniku do rozporządzenia (WE) nr 2870/2000 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w spisie treści dodaje się punkt w brzmieniu:
„XI. Oznaczanie zawartości izotopu węgla ^{14}C w alkoholu etylowym”;
- 2) w rozdziale III część III.2 (Oznaczenie pokrewnych związków lotnych: aldehydów, wyższych alkoholi, octanu etylu oraz metanolu przy wykorzystaniu chromatografii gazowej) w pkt 5 (Odczynniki i materiały) dodaje się punkty w brzmieniu:
„5.13a Wyłącznie w przypadku alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego: etanol absolutny (CAS 64-17-5).”;
„5.14.1a Wyłącznie w przypadku alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego roztwór wzorcowy A przygotowuje się poprzez wprowadzenie pipetą do odczynników zmniejszonych objętości wyższych alkoholi w celu uzyskania roztworów wzorcowych o stężeniach zbliżonych do przewidzianych przepisami limitów dla alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego.”;
„5.14.2a Wyłącznie w przypadku alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego roztwór wzorcowy B przygotowuje się poprzez wprowadzenie pipetą odpowiedniego wzorca wewnętrznego o zmniejszonej objętości w celu uzyskania roztworów wzorcowych o stężeniach zbliżonych do przewidzianych przepisami limitów dla alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego.”;
- 3) dodaje się rozdział XI w brzmieniu:

„XI. OZNACZANIE ZAWARTOŚCI IZOTOPU WĘGLA ^{14}C W ALKOHOLU ETYLOWYM**1. Wprowadzenie**

Oznaczanie zawartości izotopu węgla ^{14}C w alkoholu etylowym umożliwia odróżnienie alkoholu pochodzącego z paliw kopalnych (alkohol syntetyczny) od alkoholu uzyskanego z surowców pochodzących z ostatniego sezonu wegetacyjnego (alkohol fermentacyjny).

2. Definicja

Zawartość izotopu węgla ^{14}C w alkoholu etylowym uważa się za zawartość izotopu węgla ^{14}C oznaczoną metodą opisaną tutaj lub metodą opisaną w normie EN 16640 Metoda C.

Naturalna zawartość izotopu węgla ^{14}C w atmosferze (wartość odniesienia), która jest absorbowana przez roślinność żywą w drodze asymilacji, jest wartością zmienną. Dlatego wartość odniesienia oznacza się w stosunku do alkoholu etylowego otrzymanego z surowców pochodzących z ostatniego sezonu wegetacyjnego. Tę roczną wartość odniesienia określa się zgodnie z normą EN 16640. Można jednak przyjąć inną wartość odniesienia, jeżeli jest ona poświadczona przez akredytowaną jednostkę.

3. Zasada

Zawartość izotopu węgla ^{14}C próbek alkoholowych zawierających co najmniej 85 % masy alkoholu etylowego oznacza się bezpośrednio za pomocą scyntylacyjnego licznika cieczowego.

4. Odczynniki**4.1. Scyntylator toluenowy**

5,0 g 2,5-difenyloksazolu (PPO)

0,5 g p-bis-[4-metylo-5-fenyllookszolilo(2)]-benzenu (dimetylo-POPOP) w 1 litrze toluenu o czystości analitycznej.

Dopuszcza się użycie gotowego do użycia, handlowego scyntylatora toluenowego o tym samym składzie.

4.2. Wzorzec izotopu węgla ^{14}C

^{14}C n-heksadekan o aktywności około 1×10^6 dpm/g (około $1,67 \times 10^6$ cBq/g) przy gwarantowanej dokładności oznaczania tej aktywności wynoszącej ± 2 %.

4.3. Alkohol etylowy bez izotopu węgla ^{14}C

Alkohol syntetyczny z surowców kopalnych zawierający co najmniej 85 % masy alkoholu etylowego, do oznaczenia tła.

4.4. Alkohol z surowców z ostatniego sezonu wegetacyjnego zawierający co najmniej 85 % masy alkoholu etylowego, stanowiący materiał odniesienia.

5. Aparatura

- 5.1. Wielokanałowy scyntylacyjny spektrometr cieczowy z procesorem i automatycznym wzorcowaniem zewnętrznym oraz odczytem zewnętrznego wskaźnika wzorzec/kanał (standardowa konstrukcja: trzy kanały pomiarowe oraz dwa kanały wzorca zewnętrznego).
- 5.2. Niskopotasowe kuwety nadające się do spektrometru, z ciemnymi nakrętkami śrubowymi zawierającymi wkładki polietylenowe.
- 5.3. Pomiarowe pipety o pojemności 10 ml.
- 5.4. Automatyczny dozownik o pojemności 10 ml.
- 5.5. Kolba kulista o pojemności 250 ml z korkiem z matowego szkła.
- 5.6. Aparat do destylacji alkoholowej z płaszczem grzejącym, np. typu Micko.
- 5.7. Strzykawka mikrolitrowa o pojemności 50 μ l.
- 5.8. Lejek do piknometrów, piknometry o pojemności 25 ml i 50 ml. Alternatywnie należy dopuścić wyposażenie równoważne, takie jak gęstościomierz elektroniczny.
- 5.9. Termostat ze stabilizacją temperatury $\pm 0,01$ °C.

6. Procedura

6.1. Ustawienie sprzętu

Sprzęt ustawia się zgodnie z instrukcją producenta. Optymalne warunki pomiaru uzyskuje się wtedy, gdy wartość E_2/B – wskaźnik jakości, ma wartość maksymalną.

E = skuteczność

B = tło

Optymalizowane są jedynie dwa kanały pomiarowe. Trzeci kanał pozostawia się otwarty dla celów kontrolnych.

6.2. Wybór kuwet

Większą liczbę kuwet, niż to będzie później potrzebne, napełnia się 10 ml syntetycznego alkoholu etylowego bez zawartości izotopu węgla ^{14}C i 10 ml scyntylatora toluenowego. Dokonuje się pomiaru dla każdej z kuwet, przez co najmniej 4 cykle \times 100 minut. Odrzuca się kuwety, których tła różnią się od średniej o więcej niż ± 1 %. Używa się wyłącznie kuwet nowych, pochodzących z tej samej partii towaru.

6.3. Oznaczanie współczynnika wzorzec zewnętrzny/kanał (ESCR)

Podczas procesu ustawiania kanałów (pkt 6.1), po oznaczeniu wydajności, oznacza się ESCR za pomocą odpowiedniego programu komputerowego. Używany wzorzec zewnętrzny to ^{137}Cez , który jest fabrycznie wbudowany przez producenta.

6.4. Przygotowanie próbki

Dopuszcza się wykonywanie pomiaru próbek o zawartości alkoholu etylowego co najmniej 85 % masy, wolnych od zanieczyszczeń, które absorbują przy długościach fal mniejszych niż 450 nm. Niska pozostałość estrów i aldehydów nie zakłóca pomiaru. Zawartość alkoholu w próbce określa się wcześniej z dokładnością 0,1 %.

7. Wykonanie pomiaru próbek za pomocą wzorca zewnętrznego

- 7.1. Próbki o słabej absorpcji, takie jak próbki opisane w pkt 6.4 (ESCR około 1,8), mogą być poddane pomiarowi z zastosowaniem ESCR, który uwzględni pomiar współczynnika wydajności.

7.2. Pomiar

Z każdej próbki przygotowanej zgodnie z pkt 6.4 odmierza się pipetą 10 ml do wybranej kuwety o sprawdzonym tle, po czym za pomocą automatycznego dozownika dodaje się 10 ml scyntylatora toluenowego. Próbkę w kuwecie są mieszane ruchami obrotowymi; nie można dopuścić do nawilżania przez ciecz wkładki polietylenowej w nakrętce śrubowej. Kuwecie zawierającą syntetyczny alkohol etylowy (pochodzenia kopalnego) bez zawartości izotopu węgla ^{14}C przygotowuje się w ten sam sposób w celu pomiaru tła. Aby sprawdzić właściwą zawartość izotopu węgla ^{14}C w danym roku, przygotowuje się duplikat alkoholu etylowego otrzymanego z surowców pochodzących z ostatniego sezonu wegetacyjnego, następnie zawartość kuwety miesza się z wewnętrznym wzorcem – zob. pkt 8.

Próbki kontrolne i próbki tła umieszcza się na początku serii pomiarowej, a każdy z nich powinien zawierać nie więcej niż 10 próbek do analizy. Całkowity czas pomiaru jednej próbki wynosi co najmniej 2×100 minut, przy czym poszczególne próbki mierzy się etapami po 100 minut w celu wyeliminowania błędów (jeden cykl odpowiada przedziałowi czasu 100 minut na próbkę).

Próbki tła i próbki kontrolne przygotowuje się co cztery tygodnie.

W przypadku próbek o słabej absorpcji (ESCR około 1,8) wartość ta ma jedynie nieznaczny wpływ na skuteczność analizy. Jeżeli zmiana mieści się w granicach $\pm 5\%$, można spodziewać się podobnej skuteczności. W przypadku próbek o silniejszej absorpcji, takich jak alkohole denaturowane, skuteczność można ustalić za pomocą korekcyjnego wykresu wygaszania. W przypadku braku odpowiedniego programu komputerowego używa się wzorca wewnętrznego w celu uzyskania wyników.

8. Pomiar próbek przy pomocy wewnętrznego wzorca heksadekanu ^{14}C

8.1. Procedura

Próbki kontrolne i próbki tła (ostatni i alkohol kopalny) oraz materiał nieznaną są poddawane pomiarom jako duplikaty. Jedna próbka duplikatu przygotowuje się w nieoznaczonej kuwecie, a jako wzorec wewnętrzny dodaje się dokładnie odmierzoną ilość (30 μl) heksadekanu ^{14}C (aktywność dodatkowa około 26 269 dpm/gC, w przybliżeniu 43 782 cBq/gC). Do celów przygotowania próbek i czasu pomiaru innych próbek zob. pkt 7.2, jednakże czas pomiaru próbek ze wzorcem wewnętrznym można ograniczyć do około pięciu minut poprzez wstępne ustawianie na 10^5 impulsów. Do serii pomiarowej używa się jednego duplikatu z każdej próbki kontrolnej i próbki tła; są one umieszczane na początku serii pomiarowej.

8.2. Postępowanie z wzorcem wewnętrznym i kuwetami

Aby zapobiec zanieczyszczeniom podczas pomiaru z wzorcem wewnętrznym, próbki przetrzymuje się z dala od miejsca przygotowywania i pomiaru próbek do analizy. Po dokonaniu pomiaru kuwety sprawdzone pod względem tła mogą być użyte ponownie. Usuwa się nakrętki i kuwety zawierające wzorec wewnętrzny.

9. Wyrażanie wyniku

9.1. Jednostką aktywności substancji radioaktywnej jest bekerel; 1 Bq = 1 rozpad/sek.

Wskaźnik radioaktywności właściwej wyrażony w bekerelach w stosunku do jednego grama węgla = Bq/gC.

Aby uzyskać bardziej praktyczne wyniki, wyraża się je w centybekerelach = cBq/gC.

Można również stosować opisy i wzory stosowane w literaturze, oparte na dpm. W celu otrzymania odpowiednich wartości w cBq mnoży się cyfrę dpm przez 100/60.

9.2. Wyrażanie wyniku w przypadku zastosowania wzorca zewnętrznego

$$\text{cBq/g C} = \frac{(\text{cpm}_{\text{pr char}}\}_{2013} \text{ cpm}_{\text{NE}}) \cdot 1,918 \cdot 100}{V \cdot F \cdot Z \cdot 60}$$

9.3. Wyrażanie wyniku w przypadku zastosowania wzorca wewnętrznego

$$\text{cBq/g C} = \frac{(\text{cpm}_{\text{pr char}}\}_{2013} \text{ cpm}_{\text{NE}}) \cdot \text{dpm}_{\text{IS}} \cdot 1,918 \cdot 100}{(\text{cpm}_{\text{IS char}}\}_{2013} \text{ cpm}_{\text{pr}}) \cdot V \cdot F \cdot 60}$$

9.4. Skróty

cpm_{pr} = średni wskaźnik licznika podczas całego czasu pomiaru próbki.

cpmNE = średni wskaźnik impulsów tła obliczony w ten sam sposób.

cpmIS = wskaźnik licznika próbek, w przypadku zastosowania wzorca wewnętrznego.

dpmIS = ilość dodanego wzorca wewnętrznego (radioaktywność wzorcowania dpm).

V = objętość użytych próbek w ml.

F = zawartość w gramach czystego alkoholu na ml odpowiadająca jego stężeniu.

Z = wydajność odpowiadająca wartości ESCR.

1,918 = liczba gramów alkoholu na gram węgla.

10. Powtarzalność metody

10.1. Powtarzalność (r)

$r = 0,632 \text{ cBq/g C}$; $S_{(r)} = \pm 0,223 \text{ cBq/g C}$

10.2. Odtwarzalność (R)

$R = 0,821 \text{ cBq/g C}$; $S_{(R)} = \pm 0,290 \text{ cBq/g C}$."
